Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 30 Montgomery St.
Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюз (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК LXXXVIII. Ч. 53. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 20-го БЕРЕЗНЯ 1981 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, MARCH 20, 1981 No. 53. VOL. LXXXVIII.

Закінчився процес над В. Осідачем

Філядельфія, Па. — Щоденник „Ню Йорк Таймс" повідомив, що вже закінчився процес над Володимиром Осідачем і у вівторок, 17-го березня ц. р., федеральний суддя Люїс С. Бехтл позбавив Осідача громадянства ЗСА.

Присуд, — пише газета, — прочистив шлях до евентуальної процедури депортації 76-річного українця, якого прокуратура обвинуватила у воєнних злочинах, що він їх мав поповнити під час Другої світової війни, а Департамент справедливости — у кривоприсязі при одержуванні американського громадянства в 1963 році.

На розправі нібито було встановлено, — інформує в дальшому газета, — що Володимир Осідач був старшиною „піддержуваної німцями української національної поліції в Раві Руській і в тому часі він допомагав німцям у транспортуванні 14,000 жидів, що були опісля знищені в роках 1942-43 в таборах смерти."

У Торонто відбувся Український тиждень

Проф. Магочі на відритті Українського тижня з членами студентського Клюбу Надією Скоп і Мотрею Ільницькою.

Фото Т. Паркс.

Торонто, Онтаріо. — Український Студентський Клюб при Торонтонському університеті влаштував тут другий щорічний Український тиждень, який тривав від 9-го до 14-го лютого.

Серія семінарних бесід, мистецьких виставок, музичних програм і товариських зустрічів заповнили п'ятиденну програму. Студенти мали нагоду змалювати різні аспекти сучасної української культури для широкої університетської і громадської публіки.

Український тиждень почався у понеділок ввечері, 9-го лютого, з інавгураційною церемонією в Інституті св. Володимира на торонтонському університетському дворі, де відбулися всі вищезгадані події. Відкриття довершив д-р П. Магочі, професор Катедри українських студій, та Борис Вженевський, голова УСК. Михайло Марин, колишній голова студентського Клюбу теплими словами представив д-ра П. Магочого.

Філядельфія вшановує М. Гайворонського

Філядельфія, Па. (М.Х.) — Заходами 20-го Відділу Союзу Українок Америки ім.О.Теліги, тут в неділю, 29-го березня ц.р., у залі церкви Благовіщення Пречистої Діви Марії в Мелроз Парку, при вулиці Олд Йорк і Валлей ровд, відбудеться Вечір стрілецьких пісень, присвячений композиторові Михайлові Гайворонському.

У програмі концерту візьмуть участь: Лідія Дяченко — відкриття; Наталія Пазуняк — слово про М. Гайворонського; співочий ансамбль „Калина", мистецький керівник Лідія Бульба; „Соловейки" — вокальне тріо СУМ-А; Леся Леськів, Стефа Дейнека і Оля Благий, мистецький керівник проф.Зоя Маркович, вокальний вишкіл оперної артистки Олени Шишацької; скрипаль Петро Прус та І.Кушнір, О.Благий і Л. Леськів — сольоспіви. Акомпаньямент пяністи Лідії Бульби і проф. Зої Маркович. Оформлення сцени — мистця Романа Василишина.

Після програми — кава й солодке.

Починається співпраця ЗСА-Арґентина

Вашінґтон. — Зустріч президента Роналда Реґена з президентом-електом Арґентини генералом Робертом Віолею, яка відбулася у Білому Домі у вівторок, 17-го березня, започаткувала новий етап у відносинах між обидвома державами. Обидві сторони висловили впевнення, що той новий етап буде етапом корисної для обидвох держав співпраці.

Під кінець березня генерал Віоля буде заприсяжений і перебере обов'язки президента Арґентини. На цей пост назначили його представники збройних сил Арґентини, які перебрали владу в 1976 році після вчинення державного перевороту й арешту президента Ізабелі Перон. Причиною перевороту й перебрання влади військовою хунтою були зростаючі внутрішні непорядки, господарський хаос, а найбільше терор різних терористичних угрупувань, серед яких домінуючу ролю відігравали ліві. У відповідь на їхні акції праві суспільні елементи організували протиакцію подібну своїм характером і таким чином країна стала тереном безконечного ланцюга вбивств.

Після зустрічі обидвох президентів, в якій з американського боку взяли участь державний секретар Александер Гейґ, генерал Вернон Волтерс, який недавно відбув поїздку по країнах Південної Америки, та американський амбасадор в Буенос Айресі Гаррі Шлодемен, а з арґентинського — амбасадор у Вашінґтоні Хорґе Ажа Еспіль, президент Реґен заявив: „Ми мали добрі розмови, а тепер переходимо до покращання відносин заходами обидвох сторін". Президент Реґен підкреслив, що ЗСА готові допомогти урядові Арґентини в його різних заходах та сподіється такої самої постави арґентинського уряду у відношенні до ЗСА.

Передбачується швидке покращання відносин головно на двох відтинках: господарському і військовому. На господарському відтинку уряд Арґентини робить усі потрібні заходи для того, щоб вивести країну з кризи, піднести продукцію на кожному відтинку та розбудувати закордонну торгівлю з метою придбати капітал для закупу потрібних машин і сирівців за кордоном. На цьому відтинку є одна спірна справа, яка чекає своєї розв'язки, а саме: продаж Совєтському Союзові пшениці Арґентиною після того, як Уряд ЗСА наложив ембарґо у зв'язку з нападом СССР на Афганістан.

На військовому відтинку основним є питання відновлення збройної допомоги ЗСА для Арґентини. Така допомога була завішена президентом Джіммі Картером у зв'язку з методами, стосованими хунтою в поборюванні тероризму. Хунта вже раніше почала злагіднювати ті методи після того, як їй удалося зломити основну силу тероризму.

Зменшилась можливість совєтської інтервенції у Польщі

Вашінґтон. — Адміністрація президента Роналда Реґена, користуючись докладними інформаціями Центральної Розвідчої Служби, заявляє, що дещо зменшилась можливість совєтської військової інтервенції в Польщі, тісно пов'язаної із заповідженими військовими маневрами військ Варшавського Пакту, які включають також Польщу і стаціоновані на польській території совєтські залоги.

Вілліям Даєс, речник Державного департаменту на запитання кореспондентів заявив, що під теперішню пору Уряд ЗСА дещо зменшив свою увагу до можливости інтервенції в Польщі, бо така можливість хоч ще існує, але у значно меншій мірі, як це було, наприклад, в грудні минулого року чи навіть на початку березня. Він додав, однак, що Уряд ЗСА з увагою слідкуватиме за маневрами, які мали розпочатися вже 19-го березня.

Подібну думку про зменшення можливости інтервенції висловив також у розмові з журналістами державний секретар Александер Гейґ, який заявив минулого тижня, що ситуація дещо вияснилась тепер, коли Пентаґон і зацікавлені в цьому чинники перестудіювали цілий плян маневрів військ Варшавського Пакту. У розмові з міністром закордонних справ Західньої Німеччини Гейґ однак підкреслював збільшену можливість інтервенції, пов'язаної з маневрами.

У зв'язку з існуючим побоюванням Уряд ЗСА устами свого представника в Москві Дж. Мартлока висловив у міністерстві закордонних справ Совєтського Союзу свою турботу. Речники Совєтського Союзу заявили минулого тижня, що маневри проходитимуть на території СССР, Польщі, Чехо-Словаччини і Східньої Німеччини. Мартлокові совєтські чинники сказали, що Уряд ЗСА „займається поширенням алярмуючих вісток".

Згідно з Гельсінкською угодою, маневри, які охоплюють більше як 25,000 війська мусять бути зголошені сиґнаторам цієї угоди. Деякі політики західньоевропейських держав нарікають, що Вашінґтон вже кілька разів піднімав алярм з приводу небезпеки совєтської інтервенції в Польщі, а відтак мусів відкликати ці алярмуючі сиґнали і заспокоювати західнє суспільство.

Гейґ відкриває совєтський плян в Середній Америці

Вашінґтон. — Державний секретар Александер Гейґ знов виступив перед Комісією міжнародних справ Палати Репрезентантів, заявляючи, що Совєтський Союз „становить найсерйознішу небезпеку для світового миру, якій ми мусимо протиставитися".

Александер Гейґ

Совєтський плян передбачував „чотиристепеневу операцію. Першим степнем була Нікараґуа, слідуючим Ель Сальвадор, а відтак Гондурас і Ґватемаля", — ствердив державний секретар. Відповідно до того пляну Москва і її сателіти, а в першу чергу Куба, організували підривну акцію й партизанську боротьбу. Країни, які були наміченими на раніші рішаючі акції, діставали більше зброї та взагалі всілякої допомоги, інші були в стані підготови, який повністю відповідав загальному плянові.

Одначе, як підкреслив державний секретар, було б недоцільно займатися тільки совєтським наступом і плянами Москви, хоч в ніякому разі не можна їх спускати з ока, навпаки їм рішуче протиставитися. Тим більше не можна думати, що Москва в своїх аґресивних плянах обмежується тільки до Середньої Америки. Совєтський Союз від довгих років переводить ґльобальний плян пенетрації в світі й опанування щораз нових його обширів.

Це не тільки загальний плян, але конкретні заходи, які Москва переводить у життя послідовно й безперервно. Державний секретар сказав: „Ми вже довше слідкуємо за тією совєтською методою та за зростаючим незаконним інтервенціонізмом з тенденцією бути щораз більшою небезпекою для світового миру. В тій ситуації ЗСА мусять змагати до забезпечення світового миру і рівноваги відповідними заходами, самовизначенням народів, вільних від зовнішнього втручання та від застрашування."

На дальші запити конґресменів державний секретар потвердив, що Москва стоїть в більшій чи меншій мірі за більшістю терористичних актів. „Коли ви дійдете до джерел тих акцій, то ви побачите, що Совєтський Союз несе значну частину відповідальности за них. Терористи мають табори, вишкільні осередки в Совєтському Союзі, в східньоевропейських сателітних державах, в Лівії, де послідовно тисячі майбутніх терористів з різних держав „третього світу" проходить вишкіл", — сказав А. Гейґ. „Прийшов час голосно заговорити про це", — закінчив він свої зізнання.

„Де помирає релігія — там народжується зло"

Гельсінкі, Фінляндія (УІС „Смолоскип"). — Сюди дістався новий документ українського релігійного самвидаву, писаний українською мовою. В документі автор порушує питання моралі, релігії, церкви, переслідування вірних. Автор документу — Микола Ігнатенко, народжений у 1935 році в Каневі, український робітник. Докладніших даних про нього немає.

На відміну від багатої релігійної самвидавної літератури, яка поширюється на Україні і яка писана російською мовою, цей документ писаний українською розговірною мовою. Не зважаючи на постійні переслідування релігії в СССР, майже всі офіційні і неофіційні Церкви є засобом русифікації в Україні й інших республіках Совєтського Союзу.

Нижче подаємо уривки зі звернення М. Ігнатенка до властей; задержуючи мову автора, яка є додатковим свідченням, що в Україні існують мовні проблеми.

„...Тепер конкретно. Я робітник, освіта 8 кляс; 1935 року народження, українець, православний. Хочу коротко висловити свою думку по поводу 52 статті нової конституції, де говориться за свободу совісти.

Якщо я правильно вас зрозумів, то ваше відношення до православія те ж саме, що й раніше. Зрештою, це й природно і закономірно, по причині дуже простій...

Як відомо, наша Церква вашою гуманністю 'зв'язана і повалене'. Всьому світу відоме народне прислів'я, що лежачого не б'ють. А ви і повалену і зв'язану Церкву унижаєте і б'єте, та ще й грабите. Треба повністю загубить людський сором і совість людську, щоб так робити. Як низько і гидко брать наші гроші з церковного фонду та ще й плювать у душу цьому ж народу! Для цього треба втратить ознаки людини. Але... уви...поганому виду немає стиду... Але, упившись тимчасовим успіхом і оп'янівши від цього, ви забули вічну істину, що на все є свій час і всьому є своя міра; і День Розплати — буде! Я так і не можу зрозуміть — чим же провинилась перед вами Церква, що вам винен і не віддав Бог, чому поганому повчає Релігія? Поясніть мені. А якщо наша Церква нехороша, так чому ж ви у неї віднімаєте наші гроші у різні фонди. Я, наприклад, з рук нехорошої людини не хочу брати нічого. Невже ви в силах доказати, що Бога немає? А якщо не в силах, так чому ж проти Нього так повставать? Зрештою, існування Бога, як Творця і Законодателя, вченими, які стоять на вершині сучасних наукових знань, можна сказать — доказано... І взагалі генії Науки і вожді людських думок Бога признали і в своїх безсмертних працях це доказали. Невже поганому навчає Релігія?

І так, сейчас ера атеїзму... торжество її моралі... Так. Релігія завмирає... Церква хворіє... Але який цього результат? Народ нравственно (морально) розложився; потопає в п'янстві і развраті; зникла повага, появились ненависть і сварки; вільно розгулюють грубість і дика лайка; народились неправди і обмани; темніє патріотизм; оживають і інші мерзенні пороки: лінивість, користолюбство, еґоїзм; дисципліна падає...

Молодь втрачає ознаки людські, а молодь — це ж майбутнє 'лице нашої країни'. Не тяжко уявити, що то буде за суспільство, коли ним буде керувать оця лінива, розпущена, преступна (злочинна), але вами восхвалена, молодь?! При тому, нема надії на підняття морально-нравственних ознак. Коли хворий хоче ви-

(Закінчення на стор. 3)

У світі

У САН САЛЬВАДОРІ, столиці Ель Сальвадору, знову невідомі терористи обстріляли вогнем із рушниць американську амбасаду. Терористи під'їхали під будинок амбасади у вантажному авті, в якому вони заховалися, і після короткого вогню від'їхали у невідомому напрямі. Назагал припускають, що напасники походили з правих угрупувань, які незадоволені американською підтримкою сучасному урядові президента Хозе Наполеона Дуарте. А ще більше виступають праві проти земельної реформи, що її ЗСА не тільки підтримують, але також значною мірою фінансують.

У САН ХОЗЕ, столиці Коста Ріки, невідомі терористи обстріляли авто, в якому переїздили американські морські піхотинці на стійку в американській амбасаді. Трьох американських вояків було поранено. А крім них терористи ще поранили п'ять прохожих, що саме тоді знаходилися у районі інциденту. Ліве терористичне угрупування імені Карльоса Ечеверії телефонічно повідомило, що напасники належать до нього. Причиною нападу була американська політика в Ель Сальвадорі. Ця політика не подобається скрайним правим, які не погоджуються на аґрарні реформи, бо через них вони втрачають свою матеріяльну базу. Та ще більше ненавидять американців за цю ж саму політику ліві елементи, бо аґрарна реформа зменшує нужду на селі, творить варстати праці для селян і сільських робітників, а тим самим звужує людську базу для лівих організацій. Їм ідеться не про добро працюючих, а про те, щоб поширити свої впливи.

У РЕСПУБЛІЦІ ҐВАТЕМАЛЯ терористи схопили професора університету й декана правничого відділу в Сан Карльос університеті — Корґе Ромеро Імері. Терористи схопили його у його власній хаті на очах стероризованої жінки й інших членів родини. Причин схоплення вони не подали, ані не подали умов, за яких вони готові схопленого професора звільнити. Дальші випадки тероризму змушують державні чинники зміцнити протизаходи. У висліді зміцнених протизаходів військовим частинам удалося розгромити деяке число сховків та баз, у яких перебували терористи, сконфіскувати чимале число зброї і грошей. Акція поліції і військових відділів викликала протиакцію терористів, які почали їх атакувати. В останніх сутичках військо і поліція вбили шість терористів.

УВЕСЬ СВІТ ЗАСУДЖУЄ язву тероризму та звертає окрему увагу арабам, куди ведуть сліди багатьох терористичних актів. Одначе араби його далі практикують. В Ахені, Західня Німеччина, двох невідомих арабів прийшли до мешкання Ісламського центру в тому місті, а коли його не застали, вбили його жінку Банан ель–Аттар. Чоловік вбитої є активним діячем серед сирійських арабів в Німеччині та Европі. Колись він був депутатом до сирійського парляменту, але мусів тікати за кордон, бувши інших поглядів, як президент Сирії Гафез аль— Ассад. У Сирії він належав до релігійних консерватистів. Після виїзду за кордон пристав він до організації правих Мусулманського братерства, а навіть по якомусь часі став його головою.

ВЕЛИКЕ СХВИЛЮВАННЯ В ІРАНІ викликала утеча одного з найвищих активних командирів іранського летунства, полковника Явада Гуссайна до Туреччини. Полковник Гуссайн прибув зі своєю жінкою військовим літаком і попросив політичного азилю. Його прибуття до Туреччини викликало ускладнення, бо Туреччина розраховує на іранську нафту.

В Америці

ДОСЛІДЧИЙ ІНСТИТУТ Ґаллупа твердить, що значно менше число американців тепер схвалюють президента Роналда Реґена у перших віськох тижнях його урядування у Білому Домі. Майже 60 відсотків з поміж 1,363-ох осіб запитуваних інститутом про працю Президента схвально висловилися про ведення ним державних справ. У такому ж часі президентури Джіммі Картера в його користь висловилось було значно більше число осіб, бо аж 75 відсотків. Перед ним про працю Ніксона позитивно висловилися 65 відсотків, Кеннеді 73, Айзенгавера 67 відсотків. Велика частина осіб, бо аж 24 відсотки, не схвалюють початкової праці Реґена. Незадоволення новою Адміністрацією, згідно з опитами Ґаллупа, значно зросло серед виборців з 13 відсотків в січні до 51 відсотка в березні.

НЕПРИБУТКОВА КОРПОРАЦІЯ адвокатів, яка з рамени уряду займалася правною допомогою для найбіднішого прошарку населення, заявила устами свого президента Вілліяма МекКалпіна, що Конґрес зробить велику кривду багатьом мільйонам осіб, якщо затвердить пропозицію президента Роналда реґена про тимчасове зменшення, а в майбутньому також ліквідацію цієї корпорації, бо тоді особи, які з огляду на малий прихід чи ті, які опинилися на ласці „велферу" взагалі не матимуть змоги правно боронитись в судах. Це, на думку МекКалпіна, є великою несправедливістю супроти бідної верстви американців. „Це іронія, — заявив МекКалпін, — що ці позитивні досягнення і програми опинились під найсильнішою атакою економічної програми Президента." МекКалпін, виступаючи перед бюджетовою комісією, закликав членів відкинути пропозиції Адміністрації.

ГЕНЕРАЛ ДЕЙВІД ДЖОВНС, голова об'єднаних штабів армії, заявився в користь вдержування американських військових частин у південнозахідній Азії, щоб не тільки хоронити інтереси З'єднаних Стейтів Америки в цьому районі, але також продемонструвати зобов'язання Америки супроти союзників. Виступаючи перед конґресовою комісією ген. Джовнс заявив, що існує загроза для багатьох країн Азії з боку Совєтського Союзу, який змасував у району Перської затоки і інших частинах Азії значні військові з'єднання, наприклад в Афганістані, а також розпоряджає великою морською фльотою, яка кожночасно може дати ефективну підтримку для наземних і повітряних сил СССР і становить загрозу для західніх чи прозахідніх військових кораблів у тій частині світу.

ЕДВИН МІЗ, дорадник президента Роналда Реґена і один з трьох найбільш впливових осіб в Білому Домі під теперішню пору, заявив, що Уряд абсолютно є проти всяких змін, які раніше реґулювали працю американської Центральної Розвідчої Служби (Сі-Ай-Ей) внутрі З'єднаних Стейтів Америки. Мабуть більші уповноваження прийдеться надати цій Службі у її праці за кордоном з огляду на забезпечення американських інтересів. Заява Міза мабуть була потрібна тому, кажуть політичні спостерігачі, що серед членів обидвох палат Конґресу почали поширюватися неспокої у зв'язку з нібито новим зарядженням для Сі-Ай-Ей.

Спільна виставка молодих мисткинь

(Зліва): Надія Попель, Вака Перейма та Іванна Клим.

Джерзі Ситі, Н. Дж. (Л. К.) — „Мої праці в мистецтві віддзеркалюють емоційність моїх переживань, зокрема цього, що діється перед очима людства — вибух вулкану, затоплення корабля, чи інші явища, які сьогодні діються у природі, чи таки зараз побіч нас, у нашому довкіллі. Уся моя праця проходить крізь призму емоцій, моїх відчувань — творчости в тривимірному світі, в якому є моє „я", моє індивідуальне сприймання світу — в тій чи іншій формі мистецтва. І саме ця моя одержимість є ключем до творчости, в якій я переживаю, чи відтворюю будь-який фраґмент, чи життьову сцену" —, сказала молода мисткиня Вака Перейма, відвідавши приміщення Головної Канцелярії УНСоюзу та Т-ва „Свободи" у понеділок, 9-го березня ц. р.

Із мисткинею прийшли також Надія Попель, голова 82-го Відділу СУА в Ню Йорку, та Іванна Клим, культурно-освітня референтка цього ж Відділу, поінформувавши, що Об'єднання Українських Мистців Америки (ОМУА) спільно із їхнім Відділом у неділю 5-го квітня ц. р., у Ню Йорку, при 136 Друга авеню, влаштовують виставку Ваки Перейми і її кузенки Ірми Осадци. Відкриття цієї виставки відбудеться в год. 1-ій по полудні.

Як виявилося під час розмови — мистецький талант, який притаманний і родині Переймів і Осадців, став начебто їхнім духовим родинним гербом, бо Ака Перейма, мати Ваки — це відома мисткиня праць скульптури в металі, а мати Ірми — Таня Осадца, знана писанчарка і колекціонер писанок у Клівленді, Огайо.

В. Перейма в розмові редакторами розповіла, що за нею ряд виставок — самостійних і групових на американському континенті, як також ряд нагород і стипендій, що їх вона здобула за

МОЛОДЕЧА ВЕЧІРКА УНС В ДЖЕРЗІ СИТІ

Джерзі Ситі, Н.Дж. — В суботу, 21-го березня ц.р., о год. 7:30 вечора тут в Українському Народному Домі при 90-96 Фліт вулиця відбудеться заходами Відділу братської діяльности молодеча вечірка УНС. Завданням зустрічі є згуртувати біля братської організації молодих віком громадян Надгудсонської округи. Організатори запевняють, що учасники проведуть гарно і корисно час. Вступ на вечірку вільний.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.
Subscription: 1 year — $30.00, 6 months — $16.00, 3 months — $9.00. UNA members 65¢ a month. Change of address — 50¢. Make checks or money orders payable to "Svoboda".
Postmaster: Send address changes to "Svoboda", P.O. Box 346, Jersey City, N.J. 07303.

P.O. Box 346 Jersey City N.J. 07303

Мехіко: сплячий велетень

Президент Реген в одній зі своїх перших політичних заяв сказав, що одним із перших і найважливіших завдань нового Уряду у Вашінгтоні — це поправа і покращання сусідських відносин між ЗСА і Мехіко. По правді, ці відносини не були ніколи добросердечні з багатьох причин. Різниці в економічному житті між ЗСА і Мехіко є колосальні; мільйони мехіканців прибувають нелегально до ЗСА, де їх використовують несовісні працедавці, і які, на ділі, є однією з головних причин поганих стосунків між обома сусідськими державами.

Звичайно, для американських туристів, які кожнорічно тисячами відвідують Мехіко, ця країна залишилась для них країною, у якій селяни дрімаючи сидять під пальмами під час традиційної сієсти, тобто під час двогодинного відпочинку, коли вполудне є несамовита спека.

Але такий образ — це лиш одна частина мехіканської дійсности. Мексико Сити має вже біля 14 мільйонів мешканців і є найбільшим містом світу щодо населення. Місто пульсує великою життєздатністю: хідники є переповнені, автомобілевий рух є двічі більший як у Ню Йорку. На кожному кроці видно нові велетенські будівлі, бизнесові бюра, мешканеві апартаменти, які безперервно зростають і т.п. Неписьменність, яка кілька років тому охоплювала майже половину населення країни, спадає кожного року. Нова генерація інженерів, архітектів та інших професійних кадрів приходить до слова, головно у більших містах.

Одним з найбільших природних ресурсів Мехіко, це багаті поклади нафтової ропи, які на думку фахівців, перевищують такі самі поклади нафти в Савдійській Арабії.

Одначе соціяльні і економічні проблеми Мехіко в дальшому — колосальні, головно тому, що є великий приріст населення. Сьогодні населення Мехіко нараховує понад 60 мільйонів душ, а в році 2000 — це число піднесеться до 131 мільйонів.

Безробіття тут дуже велике, а заробітні платні дуже низькі, бо пересічна мінімальна заробітна платня робітника за один день виносить всього вісім долярів. Інфляція досягає до 30 відсотків, тобто є майже три рази більша як в Америці. Недавно міністер торгівлі повідомив про нові зарядження уряду в справі обмеження імпортів у користь експортової торгівлі. Існує державна контроля цін, але вона не розв'язує інфляції.

Внаслідок безнастанної мандрівки селян до більших міст, соціяльні труднощі також побільшуються. Згідно з урядовою статистикою, у Мехіко є понад шість мільйонів алкоголіків, а по містах зростає хвиля злочинів.

Однак, назагал Мехіко — це під політичним аспектом — країна, стабільна, де при владі популярний уряд президента Хозе Лопез Портійо, який вміло й успішно кермує державою.

У розмові з представниками американського Уряду він постійно твердить, що його приязні відносини з Фіделем Кастром зовсім не означають, що їхня країна прийняла російсько-совєтський комунізм, а це радше вияв латино-американської солідарности та вислів певного роду обурення проти ЗСА за сторпедування договору в справі експорту натурального ґазу три роки тому.

Як згадано попередньо, президент Реґен уже зробив певні кроки в напрямі поліпшення відносин з Мехіко. Бож як не як, а ЗСА потрібно зискати для себе цього південного велетня, що сьогодні прокидається до нового економічного і суспільного життя.

Т.Т.

ДВІ ДЕМОНСТРАЦІЇ У ВАРШАВІ

У повені вісток з Польщі є різні: добрі, дуже добрі, гірші, непевні, надійні, але є ії зловіщі. В крутіжі тих вісток багато з них є епізодичні, швидко проминаючі, які глибшого сліду не залишають. Але є й такі, що разом пов'язані творять глибоку течію, яка залишить тривалі сліди. У Варшаві відбулися у неділю, 8-го березня дві демонстрації, зорганізовані для відзначення тієї самої річниці, але їх перебіг, виголошені на них промови й проклямовані гасла виявили зовсім протилежні тенденції і зчасом можуть вони довести до глибоких розходжень, а навіть конфліктів.

Демонстрації за єдиний фронт

Одна демонстрація відбулася на великому подвір'ї Варшавського університету. На ній зібралося понад 3,000 осіб від сивоголових відомих професорів і керівних осіб в університеті до студентів наймолодшого річника. Метою цієї демонстрації було відзначити драматичні події серед студентів у березні 1968 року. Студенти, які тоді виступили, домагалися від влади в першу чергу пошанування своїх людських прав, пошани до університетських норм, вони запротестували проти надужить адміністрації, яка густо понатикана комуністами і їхніми співробітниками, та проти шикан. Виступи студентів були голосні, але мирні.

Зате відповідь уряду на них — зовсім протилежна. Поліційні відділи безпеки, спеціяльні відділи міліції, різні помічні комуністичні формації, а до того ще шайки хуліганів, найнятих партією і урядовими установами та добре оплачені, вчинили брутальний погром. Палки і приклади рушниць, безоглядні й жорстокі побої усіх, які тільки опинилися в дорозі погромників, а на кінець масові арешти... Звільнені опісля з тюрем передавали описи неймовірних і безглуздих знущань над арештованими з боку влади і її наємників. 1968 року, 13 років тому, польський нарід ще не перейшов того великого досвіду, який він має тепер за собою. Серед нього було ще багато, які мали ілюзії, сподівалися, що уряд таки може щось для народу зробить і тому значна частина робітників повірила, що оце „бунтуються панські синки", які „хотять завести старий лад", і ці робітники також брали участь у виступах проти студентів. Але за останніх 13 років польський нарід перейшов довгий і важкий шлях і сьогодні він не той, що був тоді і не ті умови сучасного польського життя. Сьогодні зорганізовані робітники нав'язують до тодішніх виступів студентів і самі домагаються таких самих прав для себе і для всіх інших. Висловом того були виступи представників вільних проф спілок. Один з робітничих делегатів, — як подає преса, — заявив: „Польське суспільство збуджене до активности, пізнало свою силу й переконалося у конечності боронити свої права". Інший робітник, сталевар з великої варшавської гути, Лєх Соколовскі заявив: „Уже більше не буде розламів і поділів між нами; вже більше не буде конфліктів між студентами, робітниками й інтеліґенцією", а представник варшавської централі профспілок Збігнєф Буяк в імені варшавської профспілкової системи склав приречення, що робітники рішуче підтримують і підтримуватимуть студентів у боротьбі за їхні права. Учасники демонстрації урочисто посвятили місце, де в недалекому майбутньому вмурують пропам'ятну таблицю в пошану подій і жертв березня 1968 року.

Демонстрація на університетському подвір'ї виразно відбила сучасні настрої польського суспільства. Крім робітників, виступали на ній представники цих кіл польської інтеліґенції, які створили Комітет суспільної самооборони — КСС КОР — Рух оборони прав людини й громадянина — РОПЦІО — та інші організації. Усі ці елементи, що в ім'я суспільного добра протиставилися насильствам і надужиттям державної системи. Москва накинула Польщі той свій типовий конфлікт двох „государство-общество", який у Росії традиційно виграє „государство". В Польщі польське суспільство не піддалося російському прикладові, але рішило привернути бажану рівновагу і відвоювати основні права, які йому належаться. Яцек Куронь, один з лідерів польського суспільного зрушення, так це з'ясував у своєму інтерв'ю для паризького „Paris Match": „У Польщі уряд не репрезентує суспільства. Армія, поліція, закордонна політика, центральна адміністрація належать до партії. Суспільна контроля мусить бути вислідом компромісів. Політика зовнішня це вони — влада, внутрішня політика це ми — суспільство".

Розбивачі суспільства

Це так на демонстрації, яка відбулася на університетському подвір'ї. Але в цей самий день відбулася друга демонстрація у Варшаві. Відбулася вона під будинками, що належали колись до міністерства внутрішніх справ. На цій демонстрації панував інший тон, падали інші слова. Там не говорили про потребу єдиного фронту і про активність усіх суспільних сил, навпаки, там оживляли духа минулого, викликували привиди старих порахунків. Головним мотивом промов на цій другій демонстра-

(Продовження на ст. 3)

Життя і знання

Редагує Лев Яцкевич

Орбітний корабель „Колюмбія"

Коли наш земляк Микола Кибальчич чекаючи в 1881 році у в'язниці на присуд за участь в бомбовому атентаті на російського царя Александра II, писав свій ессей про теорію ракети, він не уявляв собі, що за неспов на одне сторіччя, уліпшена версія такої ракети, з мітологічним найменням „Сатурн", завезе американських астронавтів на місяць.

Не міг також передбачити наш астрофізичний вчений-піонер Юрій Кондратюк, автор книжки „Завоювання міжплянетних просторів" (1929 р.), що через півсторіччя американці збудують орбітний корабель, що буде провісником космічного корабля, в якому космічні колюмби будуть шукати у Вселенній нових світів і нових плянет.

„Космічне човенце" Колюмбія

Але побудова міжплянетного корабля покищо пісня далекого майбутнього, зумовлена розвитком нашої технології, головно галузі нових металевих сплавів та нового пального, що дозволить такому кораблеві їхати зі швидкістю близькою до швидкости світла. Але перший крок у тому напрямку зроблено побудовою орбітного корабля, який американська Адміністрація Астронавтики та Космічних політів (НАСА) назвала „космічним човенцем" (спейпс шатл), що образово окреслює завдання орбітного корабля, що має бути транспортним засобом поміж землею та надземними просторами.

Світ на чолі з ЗСА переживає дуже складну, соціо-економічну кризу, в якій доцьогочасне зацікавлення у галузі космічної технології та простірних політів сходить поволі на задній плян.

Маючи це на увазі, а також і труднощі зв'язані з фінансуванням коштовних космічних проєктів НАСА вирішила побудувати орбітний корабель, з поміччю якого можна б запускати в навколоземну орбіту штучні сателіти, наукові досліди, інструменти, телескопи тощо, а крім цього, направляти, чи змінювати орбіту літаючих вже в просторі технічних об'єктів.

Орбітний корабель має власний ракетний погін та примінення для сімох осіб залоги та наукових чи технічних спеціялістів, а крім цього, просторий маґазин для перевозу вантажу тягарів до 65 тонн.

До цього часу для кожного вичалення у простір людини, чи вантажу треба було будувати окрему ступінчасту ракету, якої не можна було вже більше використати, бо вона залишалася в просторі або спадала на землю, ступінь за ступенем, згораючи відламками, як метеор в земній атмосфері. Коли взяти до уваги, що кошт такої ракети коливається між двадцятьма-тридцятьма мільйонами долярів, тоді стане наявним велике заощадження, коли замість окремих ракет вживати орбітний корабель, який по виконанні своєї місії у просторі повернеться непошкодженим на землю, готовий до нових місій та дальших простірних завдань і послуг.

Історія побудови корабля

Побудову орбітного корабля схвалив американський Конгрес у 1972 році та призначив на ту ціль 15 більйонів долярів. Виготовлення цього проєкту одержала фірма Раквел Інтернешенел якій забрало повних вісім років, щоб розв'язати усякі складні проблеми, зв'язані з вичалом та причалом космічного корабля на землю.

Перше випробування цього технологічного чуда відбулося у серпні 1977 року на летунській базі Едварда у Каліфорнії, з якої орбітний корабель був вичалений у простір на хребті великого, комунікаційного корабля „Боінг-745". Виявилося, що орбітний корабель без великих труднощів причалив з височини 7,230 метрів на землю. Але дальші тести виявили цілу низку технічних недоліків у трьох його ракетних рушіях в лопатях турбінних насосів (помп) та в ізоляційнім покрові корабля, що вміщав понад 3,000 плиток, величиною 6x6 інчів, споруджених із скляних волокон та керамічного сполучного матеріялу. Остаточно, всі недоліки виеліміновано та намічено реченець першого самостійного польоту „Колюмбії" на першу половину квітня 1981 року.

Анатомія „космічного човенця"

Коли дивитися на орбітний корабель, уставлений сторчма на вигальній плятформі в Кейп Кеневерал, він нагадує супермодерну споруду готелю з іншої плянети, з чотирма високими металевими стіжками-вежами.

Найнижчий стіжок становить кадовб корабля, на хребті якого прикріплено велетенський збірник, що вміщує 1,55 мільйона фунтів суміші пливкого водня і кисня; до обох боків корабля прикріплені дві ракети-підсилювачі. В задній частині, спроможні видобути поверх одного мільйона фунтів відштовхової сили.

Щоб одержати таку потужну силу, треба було б з'єднати потужність 23-ох Гуверівських гребель. Але тягар корабля з усіми устаткуваннями становить 2,7 мільйона фунтів, які треба не тільки піднести, але приспішити до швидкости 17,500 миль на годину. Помічну силу при вичалі постачають дві ракети-підсилювачі, які в просторі відок-

(Закінґення на стор. 4)

Максим Бойко

ТРАГЕДІЯ УКРАЇНСЬКОЇ БІБЛІОГРАФІЇ

Зовсім ненауковий заголовок статті до поважної теми — бібліографії, але інакше назвати не можна. Україна має за собою епохальні зразки культури, неповторні в сусідніх народів зусилля умового ушляхетнення та впарі з тим протягом історії — постійні гальми.

У 1968 році Сергій Висоцький відкрив на стінах Софійського Собору в Києві (був побудований 1037 року) першу українську азбуку, яку чомусь назвали „слов'янською письменністю". Отже, цю азбуку знайдено в Києві. Цю українську азбуку створено з 23-ох грецьких і чотирьох українських літер, таких як: Б, Ж, Ш, Щ, щоб можна було написати українські назви. Це т. зв. азбука з „устроєнієм". Цим письмом вчили в школі „книжного вчення" (школа вища від „грамоти") князя Володимира Великого; тим же письмом і писали тоді книги в Україні-Русі.

Одна книга, що з того часу збереглася — це „Изборникъ Святослава" з 1073 року, з 950 книг бібліотеки князя Ярослава Мудрого, що її приміщено в Соборі Святої Софії. У ній є перші списки книг, один п.з. „Богословьца оть словесъ", — це власне перша бібліографічна робота знайдена в Україні з XI сторіччя.

У Галицько-Волинськім лотописі після Іпатського списка з 1871 року (сторінки 608-610) названо 25 книг подарованих Володимиром Васильковичем, князем волинським, різним церквам. Це по суті перший каталог з 1288 року. Ми також маємо каталог писаний українською мовою із приватної бібліотеки Великого князя Литовського Зиґмунта Старого, 28 книг з періоду Спільноти трьох народів: Литви, України і Білорусі з 1510 року. Тією ж мовою був друкований і Статут Литовський у 1529, 1566 і 1569 роках.

Перша бібліографія на сході Европи, покажчик до Нового Заповіту (Книга вещей нужнейших, Тимофія Михайловича), Остріг, 1580 рік. А також це перша бібліографія у слов'янському книгодрукуванні. Цю книгу свідомо промовчують, мало того, росіяни вважають її складовою частиною Нового Заповіту, коли ж насправді — це окреме видання з паґінацією на 52 сторінки.

Та врешті, після Франції, в Крем'янецькому Ліцеї в 1809 році почалися виклади бібліографії і безперервно тривали до 1832 року, отже, майже чверть століття. Тоді ще у Польщі та в Росії не тільки що не вивчали бібліографію, але самі бібліографи не були приготовані на умови розважання у цій ділянці науки. В цім ліцеї вчили англійську, німецьку, грецьку, латинську, французьку і церковнослов'янські мови. Сам же ліцей затвердив цар Олександр II у 1805 році. Викладовою мовою була польська, але за територіяльним принципом це все відбувалося в Україні й було оплачувано тяжкою кріпацькою працею українського народу.

Після сотні зусиль працівників української науки і книжки ми сьогодні не змогли поставити на полиці бібліотек повніші кодекси нашої книжкової продукції. Як сказано вище, в нас епохальні зразки книжної культури, пристосування азбуки для власного вжитку (подібно було з латинським альфавитом, до якого західні народи додали літери J і W). У чім же причина? Чужа російська влада в Україні свідомо і пляново затирає сліди минулого народу, а у вільнім світі, ми чомусь не знайшли у собі сили бодай належно цю працю почати.

У 1971 році Ігор Корнєйчік опублікував „Історію української бібліографії" (Харків, 1971 рік, 373 сторінки) смішним накладом 14,100 примірників, що навіть не покриє потреби в самій Україні. Однак цього примірника не дістала Конґресова Бібліотека у Вашінгтоні. Автор статті з трудом відшукав і позичив від Бібліотеки Стенфордського університету цю книжку, щоб нею користуватися. Ця праця, — як пише названий автор, — стала можливою після повнішої публікації Н.В. Здобнова „История русской библиографии" (М. 1955 рік, 607 сторінок). Значить, українські бібліографи під караулом, не знають яким стилем догодити північному стражникові, що його українці культурно колонізували від охрищення України, 988 року. Щоб не кидати фраз у порожнечу, наведемо факти:

І.Корнєйчік на сторінці 13-ій дослівно пише: „Бібліографічні матеріяли, які залишилися з часів Київської Русі (натяк цензора, що буде мова не про Україну) та февдальної роздроблености (мова про „Богословьца оть словесь") не мають безпосереднього відношення до розвитку української бібліографії. Це спадщина єдиної давньоруської народности — спільного предка російського, українського і білоруського народів". Отже, українці склали азбуку у IX сторіччі і написали її для тодішніх переписувачів книг на стінах Св. Софії в 1037 році, натомість духовий продукт цієї азбуки-письма, чужа рука відносить до якоїсь окремої давньої народности, де? В Києві, в столиці України. Чи не помішання розуму у цьому.

(Продоження на ст. 4)

Петро Стерчо

СТЕПАН КЛОЧУРАК (1895-1980)

(У першу річницю смерти міністра оборони Карпатської України)

(4)

Властиво, від того моменту головним форумом його народної праці була „Просвіта" й її сільські читальні. Не було більшого, навіть районового з'їзду „Просвіти", в якому Степан Клочурак і брати Дмитро і Іван Климпуші не очолювали походу на своїх конях у чудових гуцульських строях. Автор цих рядків ще й тепер пригадує, мов казку, чудовий образ багатолюдного Всепросвітянського з'їзду восени 1937 року в Ужгороді, або районового з'їзду „Просвіти" в червні 1938 року в Перечині, на якому одним із палких промовців був саме Степан Клочурак.

В національно-політичній боротьбі вважав Степан Клочурак власну пресу надзвичайно важливим чинником. Як людина бувала, освічена, динамічна палко-патріотична, дописував Степан Клочурак до всієї карпато-української преси. Очевидно, забирав він голос у першу чергу на теми дня, розглядав життєві проблеми народу, розглядав його господарські злидні, а зокрема присвячував багато уваги боротьбі за належні політичні права. Дописував він і сам до соціял-демократичного часопису „Вперед" Юліяна Ревая, а ще частіше — до народно-християнської „Свободи" о. Августина Волошина. Найчастіше ж він висловлював свої погляди на сторінках незалежного українського тижневика „Українське Слово" братів Юлія та Михайла Бращайків.

Коли національно-політична боротьба карпатських українців доходила до свого вершка, й у 1938 році виринула потреба видавати власний український щоденник, то Степан Клочурак був у передовій лінії основоположників „Нової Свободи" разом з о. Августином Волошином, братами Юліяном і Федором Реваями, проф. Августином Штефаном, Василем Ґренджою-Донським, братами Михайлом і Юлієм Бращайками і іншими, зокрема Іваном Рогачем і Степеном Росохою — з молодших діячів. Власне, на сторінках першого числа „Нової Свободи", як щоденника, з дати 15-го червня 1938 року, Степан Клочурак писав притаманним йому сміливим стилем:

„Інтерес нашого українського народу на Підкарпатті має стояти понад усе! І цьому вищому інтересові мають підпорядкуватися партії, всі культурні й господарські установи. Їхнє відношення до нашого народу буде визначати наше відношення до них... Наші національні вороги хай знають, що ми українці, український народ на Підкарпатті, є рідні сини великого українського народу й своїй нації будемо завжди вірно служити, радіти її успіхами, здобутками, а боліти над кривдами їй спричиненими. Ми є за вільним розвитком, за свободою всього українського народу, де б він не жив."

Коли 4-го вересня 1938 р. прийшло до консолідаційної реорганізації Першої Центральної Української (Руської) Народної Ради в Ужгороді, Степана Клочурака вибрано одним із заступників голови, а головою її був о. Августин Волошин. Власне, з рамени цієї Ради Степан Клочурак брав участь у переговорах з москофільською Радою у днях 7-8-го жовтня 1938 року, на яких створено перший автономний уряд Підкарпатської Руси на чолі з Андрієм Бродієм, місце якого вже 27-го жовтня 1938 року заняв о. Августин Волошин.

В часі будівництва Карпатсько-Української Держави, на чолі з о. монсеньйором д-ром Августином Волошином, Степан Клочурак стояв завжди близько прем'єра й служив йому своїми порадами, бо був одним із особистих секретарів А. Волошина поруч богослова Івана Рогача. В цьому характері Клочурак брав участь у Віденській конференції 2-го листопада 1938 р., на якій Ріббентроп і Чіяно вирішили віддати Ужгород і Мукачів Мадярщині. Тоді, власне, запало тверде рішення прем'єра А. Волошина не попадати в розпуку, а навпаки посилити зусилля народу в творенні зав'язки держави українського народу, визначивши історичний Хуст столицею Карпатської України.

Вже в початках автономної державности в Карпатській Україні всі українські політичні сили згуртувалися в Першій Центральній Українській Народній Раді, а політичні партії непомітно зійшли з форуму політичної боротьби. До того всього розпорядком федерального уряду в Празі з 23-го грудня 1938 р. були розв'язані формально всі дотогочасні політичні партії.

А тим часом в Карпатській Україні йшли готування до переведення всенародних виборів до Сойму, як законодавчого органу країни. Для цієї цілі було зорганізовано 18-го січня 1939 року сконсолідовану політичну партію п. н. Українське Національне Об'єднання, на чолі з Федором Реваєм, головою; Михайлом Туликом, заступником голови, та Андрієм Вороном — генеральним секретарем.

До Проводу УНОб'єднання увійшли найвидатніші тогочасні державні будівничі, як проф. Августин Штефан, д-р Михайло, Бращайко, д-р Степан Росоха, Дмитро Німчук, Іван Климпуш і інші, а між ними й Степан Клочурак. Ця партія виставила свою сконсолідовану виборчу листу кандидатів до Сойму Карпатської України, на чолі з прем'єром о. Августином Волошином, міністром Юліяном Реваєм і іншими, а між 32-ма найкращими було також прізвище Степана Клочурака.

Між тими, що були найактивнішими у передвиборчій кампанії, бачимо поруч д-ра Степана Росохи і проф. Августина Штефана — Степана Клочурака. Він не минув ні одного містечка, ні одного села на рідній Гуцульщині, щоб не промовляти до народу про значення виборів. Говорив він народові виразно, що ці вибори мають засвідчити перед усім світом не лише довір'я до уряду о. монсеньйора Августина Волошина й Юліяна Ревая, але й те, що населення Карпатської України вважає себе інтеґральною частиною 45-мільйонового українського народу, до боротьби за визволення якого воно готове кожночасно стати. Вислідки голосування в його Рахівській окрузі були тріюмфальні: на листу УНО віддано 30,582 голоси з усіх 31,794-ох, отже 96.2 відсотка усіх відданих у голосуванні голосів. У його рідному Ясиню на всіх 6,185 відданих голосів лише 67 голосів віддано не на кандидатів УНО. Так пописалася колишня „Гуцульська Республіка" у виборах, що відбулися в неділю, 12-го лютого 1938 року. До речі, так як у 1919 р. Степан Клочурак був головним командантом військ Гуцульської Республіки, так його тогочасний товариш зброї та земляк з Ясеня Дмитро Климпуш був головним командантом „Карпатської Січі" в 1938-1939 роках.

На жаль, після тріюмфу української національної ідеї у виборах у Карпатській Україні наступили глибокі міжнародні ускладнення, бо спільними зусилями нацистської Німеччини, фашистської Італії, гортіївської Мадярщини та Польщі точно за місяць розвалено федерацію чехів, словаків і карпатських українців, жертвою чого впала автономна Карпато-Українська Держава. Через різні інтриґи президент федерації Еміль Гаха відкликав Юліяна Ревая з посту міністра господарства, а в дні 7-го березня 1939 року на це місце іменував Степана Клочурака. Був це час намагань Праги насадити в Хусті військову диктатуру ген. Лева Прхали, якому зокрема не подобалися брати Юліян і Федір Реваї. Під пресією Праги останній мусів зрезиґнувати з головування в УНО, бо інакше — як грозив Гаха — Прага відмовлялася скликати сесію Сойму Карпатської України в приписаному конституцією терміні.

Але як пізніше виявилося, все це буле дрібні інтриґи великих плянів Адольфа Гітлера, щоб дешевшим коштом розвалити й підкорити собі Чехо-Словаччину. Це йому вдалося без втрати одного вояка. В тому допомогли йому мадяри й частинно поляки. Тієї самої ночі, з 13-го на 14-го березня 1939 року, коли мадярські війська переступили кордони Карпатської України біля Мукачева, ген Лев Прхала наскочив на „Карпатську Січ", щоб її роззброїти. Справу Карпатської України ще більше ускладнила Словаччина тим, що без попередньої інформації уряду Карпатської України в сам полудень 14-го березня проголосила самостійність своєї держави.

(Продовження буде)

Дві демонстрації...

(Продовження зі стор. 2)

ції були виступи проти жидів. Сьогодні в Польщі жидів залишилося небагато. Може тридцять тисяч, але їх „дехто" хоче зробити козлом відпущення, на них звалити всю вину минулого й таким чином приховати справжнього винного. Один з промовців, мабуть, колишній старшина Армії Крайової, Стахурскі заявив під адресою жидів, з яких колись було значне число польських комуністичних лідерів: „Ці люди відповідальні за різню тисяч найкращих поляків. Будьмо чуйні! Замкнім дороги до влади наступному поколінню сіоністів". А Казімєж Студентовіч, сказав під адресою жидів: „Потвора зникла, але її щупальця ще є далі".

Автори таких висловів забули, що комуністи — жиди, вони, поляки, чи інші — діяли й діють як комуністи і виконують волю Москви. Вони є тільки знаряддям у чужих руках. У польській літературі - славний вислів, який сьогодні більш актуальний як будь-коли перед тим „Руку карай, о Боже, не сліпий меч". А організатори цієї другої демонстрації накликають робити совсім навпаки. І таким чином вони звільняють з відповідальности винного — російських імперіялістів і шовіністів, — а перекидають вину на плечі поляків, жидів й інших, які стали знаряддям Москви. Кому на користь ідуть такі заклики?

Організатори цієї другої демонстрації повідомили, що виступають від імени патріотичної організації, що називається „Ґрунвальд". Гарна й велика назва в історії Польщі. Але з їхніх уст звучали заклики, які завжди належали й належать до тих, які думають, що коштом інших народів, які заселюють Польщу, або живуть у її сусідстві, можна договоритися з Москвою. Яка наївність! Таж кожен день показує, що Москва намагається при допомозі поляків, очевидно, не всіх, але власне таких, що шукають приязні з нею — історія Болеслава Пясецкого найкраща ілюстрація для того — не лише розправлятися з іншими народами але так само з поляками.

КОНЦЕРТ
УКРАЇНСЬКОЇ МУЗИКИ 20-го СТОРІЧЧЯ

ЕВГЕН ҐРАТОВИЧ — *скрипка*
ВІРКО БАЛЕЙ — *піяно*

НЮ ЙОРК, Н. Й.
Середа, 25-го березня 1981 року
Година 8-ма вечора
Carnegie Recital Hall
Tickets $5.00 from Bichurin Concert Corp.
Carnegie Hall, Suite 609, New York, N.Y. 10019

Український Народний Союз
Відділ Братської Діяльности
запрошує Молодь на

ВЕЧІРКУ

яка відбудеться
в суботу, 21-го березня 1981 р., о год. 7:30 веч.
в Українському Народному Домі
90-96 Фліт Стріт, ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. Дж.
Завданням ЗУСТРІЧІ є згуртувати МОЛОДИХ ГРОМАДЯН НАДГУДСОНСЬКОЇ ОКРУГИ.
Просимо прийти і запросити Друзів!
Запевняємо, що приємно переведете цей вечір!
Вступ даром!

„Де помирає..."

(Продовження зі стор. 1)

лікуватись, то в першу чергу він визнає себе хворим, а потім свої болі і хвороби розказує лікареві, який починає його лікувати. А ви ж не визнаєте морально-нравственних хворіб нашого народу. Навіть тим більше ви інтенсивно його восхвалюєте за якості, йому не присущі (властиві); ніколи йому його пороків не показуєте, і цим самим ви ще більше народ духовно усипляєте, тобто — губите його до кінця...

Де помирає релігія — там народжується зло, там торжествує неправда.

У свій час ви зійдете зі світової арени, і чим же вас потомки згадають? Лише тільки прокляттям, тому що ви відняли у них Бога, залишили для них розпусту і дезорганізованість... Як відомо і історією доказано, що перед тим, коли має прийти політичний крах будь-якої країни, то спочатку приходить морально-нравственний крах. Наша Церква стоїть на варті морально-правних устоїв, значить — і на варті міцности нашої країни. Так за що ж топтати нашу Церкву? Кому це вигідно? Зрозуміло, що тільки ворогам нашої країни і рвотним подонкам, так як наша мораль засуджує іменем Бога різні пороки, без яких рвотні подонки (покидьки, від яких нудить) жити не можуть.

Без віри в Бога ніяка фізична сила не в спромозі довгий період часу підтримувати суспільний порядок і стримувати людські вади.

І тому необхідність релігії для суспільного порядку признавалась у всі епохи всіма великими законодателями, політичними особами, даже (навіть) ворогами релігії... Сейчас на сторінках преси часто появляються статті під стандартними заголовками — 'Схвалюємо одноголосно' і т. д., і йде серія слів, якими підтримується проєкт нової конституції.

До цього опортунізму ми вже привикли. У свій час 'схвалювали одноголосно' різні проєкти тирана Сталіна, а потім, по вказівці зверху, ті ж самі люди 'одноголосно' його гудили. Аналогічно було і з горезвісним Хрущовим. Кожне його слово, даже (навіть) саме дурацьке, 'схвалювали одноголосно', кожен його крок, навіть самий преступний, 'одноголосно підтримували', — це зрозуміло, що по вказівці зверху, — а потім 'одноголосно', правда мовчки, кинули його за борт життя, і ніхто тепер його і не згадає, бо й нема за що. Тепер апотеози складають новим...але, на горе...минуле глумиться на майбутньому. Така вже 'достойна' доля тих, хто повстає проти Церкви і Бога!

Я, як робітник і громадянин Радянського Союзу, вимагаю, щоб по відношенні до моєї релігії, Церкви і Бога ви ставились по законах правди.

а) Не закривайте церкви, яких ви не будували.

б) Забороніть пропаганду підлости; в противному разі дайте змогу нам захищатись через слово і пресу.

в) Дайте дозвіл на випуск масовим тиражем нашої літератури, молитвословів.

г) Забороніть своїм жалюгідним одщепенцям у карикатурній формі осміювати Бога, наприклад у журналі „Перець"

д) Не віднімайте насильно у Церкви наших коштів.

ж) Дайте дозвіл на вільний вступ у монашество.

з) Не втручайтесь у наші церковні справи.

і) Дайте дозвіл на відкриття тих церков, яких люди вимагають.

к) Встановіть священика в його священні права.

л) Ліквідуйте реґістрацію хрещаємих (тих, що охрещуються).

м) Дайте змогу православним особам (якщо вони працюють і мають бажання і якщо є змога у адміністрації їх відпустить) за свій рахунок брати відпустку на 7-10 днів на великі праздники і свята.

н) Дайте священику повну і вільну змогу виконувати різні релігійні обряди по вимозі віруючих.

Ще хочу у вас запитати, чому Рада у справах Релігії при Раді Міністрів СССР мовчить, коли я до неї звертаюся? Невже там такі слабі люди, що не в силах зрозуміти, що своєю мовчанкою вони підривають і так вже розхитаний свій авторитет і крім того ще й озлоблюють людей. А пишуть вони дуже миролюбиво... Так, лицемірити вони навчились добре!

Якщо я не прав, так докажіть мені це. А чого ж трусливо мовчати? Адже своєю мовчанкою ви зайвий раз доказуєте свою слабість і неправоту.

Ще хочу сказати: Істинний патріотизм проявляє той, хто бореться проти пороків (вад) народу свого. І бридкий і мерзенний той, хто прикриває пороки народу свого.

Це низько і гидко брати наші гроші з церковного фонду та ще й плювать у душу цьому народові! Для цього треба втратити ознаки людини..."

12. 13 / VI - 77 р.
Ігнатенко Микола Ст.
Україна, Черкаська обл,
м. Канів, вул. Підстінок 45.

Спільна виставка...

(Закінчення зі стор. 1)

Літографія Ваки Перейми — „Трирінговий цирк".

Акварeля Ірми Осадци — „Талісман"

осяги в малярстві. Вона сказала, що її праці — це рисунки, друковані літографії і керамічні кахлі. Спершу її цікавили тільки рисунки і літографії, а вона відтак віддала першенство — керамічним кахлям. Зокрема вона присвятилася цій мережі мистецтва, коли почала працювати у „Морав'ян Поттері енд Тайл воркс" в Дойлставні, Па., що є рівночасно студіом та музеєм, вивчивши техніку цього мистецтва. Ці керамічні плитки, над якими там працюють, є дуже зближені до літографії, дереворізьб і рисунків. Донедавна там виробляли тільки пласкі кахлі, а тепер у цих керамічних речах слідна тривимірність.

— Цим самим, — сказала В. Перейма, — з праць у плоскому форматі вона перейшла до тривимірних, а іноді від тривимірних вона знову вертається до плоских. У її плянуваннях, — вона зазначила, — є саме поєднування пласких об'єктів в праці з тривимірними.

Потім В. Перейма, — розповідаючи про Ірму Осадцу, — пояснила, що мистецькі праці Ірми Осадци позначаються оліями, акварелями та рисунками. За Ірмою — також ряд самостійних і групових виставок, що відбулися у Канаді і Америці, як теж вона здобула різні нагороди і стипендії, що й відзначило її праці з-поміж інших молодих мистців.

У Ваки Перейми — вітальність, візія її мистецьких праць у майбутньому і особливо живуче бажання передавати мистецтво у різновидних формах і техніці.

СТРАЙКУЮЧІ РОБІТНИКИ масової транспортації у Філядельфії вирішили покищо не вести жадних переговорів з міською управою поки посадник чи його відпоручники не запропонують їм кращих умов. Тим часом понад 400,000 пасажирів, які досі користувались публічною транспортацією, виставлені не тільки на особисті невигоди і додаткові години перебування поза домом, але також на додаткові фінансові витрати пов'язані з доїздом на місця праці. Крім того у самому місті, як інформують поліційні чинники, існує велике переповнення приватними автомобілями. Речники транспортової юнії заявляють, що ми повернемось до переговорів, якщо буде про що говорити. Досі управа міста не запропонувала ні одного пункту, який заслуговував би на обговорення, — заявив Віліям Лінднер, президент юнії.

ВИСТАВКА ОЛІЇВ І ГРАФІКИ А. ПЕТРИШИН

Гайленд Парк, Н.Дж. — Від 22-го березня до 12-го квітня ц.р. тут в ґалерії Олд Квінс при 433 Рівер ровд, відбуватиметься виставка оліїв і графіки мисткині Аркадії Оленської-Петришин. Години відвідин: середа-субота від 11 до 5-ої; неділі 1-5-ої по полудні.

АВТОМОБІЛЬНА КОМПАНІЯ ДЖЕНЕРАЛ Моторс закрила, починаючи від понеділка, 16-го березня ц.р., дві фабрики в Детройті і Джейнсвіллі у Висканин, звільняючи при тому з праці 5,700 робітників. У Детройті тимчасово звільнено 1,500 робітників з фабрики виробу малих тягарівок марки Понтіяк, а в Джейнсвіллі 4,200 робітників із відділу Шевролет. Речники Дженерал Моторс заявили, що це потягнення мусіло наступити у зв'язку з тим, що надходить мало замовлень на великі автомобілі.

З Волі Всевишнього відійшов у Вічність, в середу, 18-го березня 1981 року

бл. п. РОМАН ЛЕВИЦЬКИЙ

нар. 26-го серпня 1897 р. в Бобрівниках, пов. Бучач, Україна, б. секретар збірної громади в Золотім Потоці, пов. Бучач, від 1950 р. — 1964 р. жив і працював в Лорейн, Огайо, член СУК „Провидіння", ОУА „Самопоміч" і Патріярхального Товариства.

ПАРАСТАС І ПАНАХИДА в п'ятницю, 20-го березня 1981 року, о 7-ій год. веч., в похоронному заведенні М. Кошека, 990 S. Broad Street, Trenton, N.J.

ПОХОРОН — в суботу, 21-го березня 1981 р., о год. 8:30 ранку, з того ж похоронного заведення до церкви св. Йосафата, 1195 Deutz Avenue, Трентон, Н. Дж., а звідтам на св. Андріївський цвинтар в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

У глибокому смутку про це сповіщає Родину, Приятелів і Знайомих:

ТЕОДОР ЛЕВИЦЬКИЙ — брат і РОДИНА
749 Center Street, Trenton, N.J 08610

В ТРЕТЮ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ

бл. п. МИКОЛИ БІГУНА

ПОМИНАЛЬНІ БОГОСЛУЖЕННЯ
будуть відправлені

в Кергонксоні, Н. Й., в церкві Пресв. Трійці, в четвер, 26-го березня, о год. 8-ій вранці;

в Клівленді, Огайо, в церкві свв. Петра і Павла, в неділю, 22-го березня, о год. 12-ій дня;

в Вашінґтоні, Д. К., в соборі Пресв. Родини, в середу, 25-го березня, о год. 7:30 ввечорі.

Про молитви просить —
РОДИНА

З невіджалуваним сумом повідомляємо Друзів і Знайомих, що 18-го березня 1981 р., з Волі Божої, відійшла від нас у Вічність, на 81-му році життя, наша Люба і Дорога МАМА, БАБУСЯ І ПРАБАБУСЯ

бл. п. НЕОНІЛА ГАВРИЛІВНА КОВАЛЕНКО

ПАРАСТАС у п'ятницю, 20-го березня 1981 р., о год. 7:30 веч. у церкві Св. Покрови при вулицях 12-ій і Овк Лейн у Філядельфії, Па.

ЗАУПОКІЙНІ ЛІТУРГІЇ І ПОХОРОН — в суботу, 21-го березня 1981 року, о год. 9-ій ранку. Тлінні Останки Покійної будуть перевезені на український православний цвинтар св. Андрія у С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

ВІЧНА ЇЙ ПАМ'ЯТЬ!

Горем опечалена родина:
дочки:
ТАМАРА ПОГУЛЯЙ з чоловіком КОНСТАНТИНОМ
РАЇСА ІХТІЯРІВ з чоловіком ЮРІЄМ
внуки:
АЛЕКСАНДЕР з дружиною ТОНЕЮ
ЛАРИСА, ЮЛЯ, ЮРКО
правнуки — ТАНЯ І ТІНА
Ближча і дальша Родина

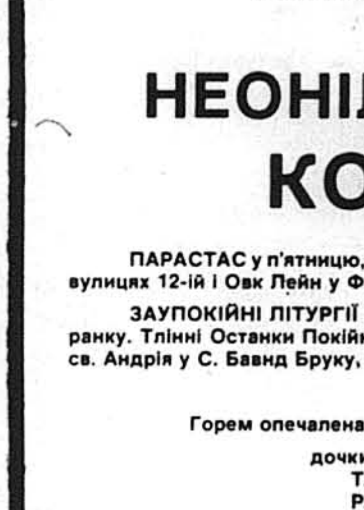
Вступайте в члени УНС

ЗВИЧАЙНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ ВІДДІЛУ ОУА „САМОПОМОЧІ" в Нюарку, Н. Дж.

відбудуться
в неділю, 5-го квітня 1981 р., о год. 3:30 по пол.
в залі Пластового Дому в Нюарку, Н. Дж.
при 736 Санфорд Авеню
ЗІ ЗВИЧАЙНИМ РІЧНИМ ПОРЯДКОМ НАРАД

Увага! Якщо в означеній годині не явиться вимагане статутом число управнених членів до участи, збори пічнуться 30 хвилин пізніше без уваги на число приявних.

ЗА УПРАВУ ВІДДІЛУ:
Михайло Цяпка — *голова*
Микола Стецьків — *секретар*

В ПЕРШУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ

бл. п. НІНИ ГВОЗДЕЦЬКА-МИХАЛИК

нашої Найдорожчої
ДРУЖИНИ, МАМИ, БАБУНІ й ПРАБАБУНІ
будуть відслужені

ЗАУПОКІЙНІ СЛУЖБИ БОЖІ

в церкві св. Ів. Хрестителя, Детройт, Міч., 21-го квітня 1981 р., о 7-ій год. ранку;

в церкві Неустаючої Помочі, Дірборн Гайтс, 22-го квітня 1981 року о год. 9-ій ранку;

в церкві св. Йосафата, Воррен, Міч., 23-го квітня 1981 р., о год. 8-ій ранку.

Про участь і молитви за упокій душі Покійної прохають у глибокому смутку:
АНТОНІЙ — чоловік
ВОЛОДИМИР — внук
В Україні:
дочка — ЛЮДМИЛА з мужем
НЕЛЯ — внука з мужем і правнуком ВОЛОДИМИРОМ
ВЕЛІНКА — сестра з дітьми
МАРІЯ — сестра з дітьми
ГАЛЯ — сестра з дітьми
ВОЛОДИМИР — брат і братова з дітьми
та дальша Родина

Неділя, 5-го квітня 1981 року

Під патронатом
ВІДДІЛУ УККА — ГАРТФОРД, Конн.
відбудеться

КОНЦЕРТ
УКРАЇНСЬКО ЧОЛОВІЧОГО ХОРУ „ПРОМЕТЕЙ"

Михайло Длябога — *диригент*
Ірена Пелех — *піяністка*

Заля: BULKELEY HIGH SCHOOL
300 Wethersfield Avenue • Hartford, Conn.
Год. 4-та по полудні
Вступ: $6, $5 і $3 (для емеритів і студентів)

Неділя, 5-го квітня 1981 року

104-ий Відділ СУА в Ню Йорку, Н. Й.
ЗАПРОШУЄ НА
ДОПОВІДЬ
п. Любов Волинець
на тему:
„УКРАЇНСЬКІ ВЕСІЛЬНІ ЗВИЧАЇ І ТРАДИЦІЇ"
в неділю, 29-го березня 1981 р., о год. 1:30 по пол.
в залі при 136 Друга Авеню в Ню Йорку, Н. Й.
(між 8-9 вул.)
Вступ $3.00 дол.
•
Дохід призначений на фонд виховання священиків ім. бл. п. о. Яреми Барнича.
•
ПЕРЕКУСКА

Трагедія...

(*Продовження зі стор. 2*)

Але Корнєйчік, або урядовий цензор книги, повторили за Н.В. Здобновим, який у вищеназваній праці про цього самого „Богословець оть словесь" пише: „Названная статья положила начало одному из течений древнерусской библиографии, укрепившемуся на многие веки..." Тут бачимо вже два „сс", а Русь писали з одним.

Хто ж то складав цю „древнерусску" народність, хто тоді писав книги, літописи, хроніки? Н.К.Никольській (Материалы для повременного списка русских писателъй и ихъ сочиненія (X-Xi вв.). СПб., 1906 рік) нарахував 16 письменників, переважно у Києві серед них, мабуть, українці один у Новгороді, а другий в Ростові, що тоді були колоніями українських князів. Серед них Нестор літописець та митрополит Іларіон, знаний добре в історії України.

Спадщина Іларіона дійшла до нас у формі проповідей і молитвою, які довгі віки переписувалися у служебниках і требниках, тому власне зберегли їх віки. У проповіді „Слово о законі і благодаті", в Старім Завіті „закон" був „зуб-зазуб", а в Новім „благодать" Христове прощення, між іншим чи не з Псалмів Іларіон коментує „Благословен Бог ізраїльський — Бог христианск". Останні два слова Іларіон додає від себе, як богословське вчення, бож Бог — не тільки ізраїльський, але також і християнський. Цим самим цей великий проповідник зрівняв свій народ, уже тоді охрищений, з іншими народами, бо цей народ був християнський і віруючий в Бога. Нам тепер тяжко відчути, який великий вплив мало Богослуження і проповідь тисячу років тому.

В іншім його, можна сказати творі, — „Молитві" Іларіон, молиться і просить Бога: „от всея земі нашея: Поки існує світ не посилай на нас спокуси, не віддавай нас на муки чужим, щоб оселі наші не стали полоном, а стадо Твоє мандрівником на не своїй землі. Посилай милість Свою на людей Твоїх, проганяй наїздників, скороти ворогів, посилай спокій, добрий врожай в часи голоду; нехай наша влада буде старною для сусідів, бодай мудрість боярам, пошири наші оселі..."

Проповіді і молитву творив письменник Іларіон у київських церквах на цім місці, де донині живе український народ, отже, чи не божевільна думка „російських вчених" називати наших предків „древнерусская народность". Тут власне йдеться про це шовіністичне подвійне російське „сс", офіційно приняте Петром коло 1725 року, хоча на мапах західні народи раніше значили „руссе" з подвійним „с".

Нас іноді дивувало, чому бібліографи в Україні так довго мовчали і не складали історії української бібліографії. Це вже не „тимчасові правила" міністерств російських, не Емський указ, а передова „комуністична демократія": В.Н. Денисьев (Основы советской библиографии. М., 1963) у розділі „принципи" (ст. 32) пише: „Важнейшим принципом советской библиографии является высокая идейность, партийность, политическая актуальность тесная связь с задачами коммунистического строительства". Скласти ретроспективну бібліографію раніших десятиліть, чи півстоліть згідно тих принципів зовсім неможливо. Ця хитро придумана новіша „нагайка" зажене автора тільки до совєтського періоду, а коли складати історію цієї науки, тоді треба ступати у слід автохтона колишніх українських північних колоній. У таких умовинах бібліографічна праця дуже обмежена; вона тепер силкується затримати регіональний рівень, щоб цим самим дещо сходити з очей контрольного насланого апарату.

На місцях українського поселення ми двигнули багато різних робіт, проєктів, але бібліографічної роботи ми не зуміли наладнати. Причини ми не будемо шукати, бо взаємні обвинувачення справи не направлять Нам тільки треба підтримати добрі початки. До них із перших слід зарахувати Бібліографічний Конкурс д-ра Миколи Ценка, що тепер переводив Український Гарвард. Ми ще не знаємо, який буде вислід, однак сама ідея гідна поваги. Навіть тепер слід спрямувати наші сили, щоб бодай рятувати поточну бібліографію українських часописів, календарів, збірників і журналів, а головно друковану продукцію тривалого змісту.

Нам слід розглянутися за пригожим місцем і добрим господарем цієї праці, а багато ще можна зробити.

Орбітний корабель...

(*Продовження зі стор. 2*)

ремлюються від корабля та злітають на парашутах на землю. Разом з ними відокремлюється також збірник пального.

Орбітний корабель у дії

Щоб побороти земну гравітацію треба осягнути швидкість „втечі", що дорівнюється 25,000 миль на годину. Під сучасну пору наша технологія неспроможна приспішити орбітний корабель до такої швидкости. У висліді він не може звільнитися з пут земної гравітації, але осягнувши максимальну швидкість 17,500 миль на годину, входить в колову орбіту над землею, на висоті 600 миль. Але навіть для осягнення тієї швидкости, конструктори мусіли зужити багато зусиль та винахідливости.

Одною з них було устаткування ракетних рушіїв турбінними насосами (помпами), що наснажують їх пальним у кількості півтонни на секунду, при тиску десятикратно більшому за конвенційні ракетні рушії.

Загально вчені зв'язують із побудовою трьох перших орбітних кораблів великі надії, вважаючи, що вони обнизять кошти вичалу штучних сателітів та наукових інструментів і будуть правити за мобільні направчі верстати, а навіть за вичальні мобільні плятформи. В дальшому вони започаткують індустріялізацію космічних просторів та допоможуть краще використати соняшну енергію для потреб людства. Театральники „викували" слоган „де шов маст ґов он", те саме можна сказати також про поступ людської цивілізації.

УКРАЇНСЬКА СВІТЛИЧКА ДОПОМАГАЄ БАТЬКАМ ВИХОВУВАТИ ДІТЕЙ.

НЮ ЙОРК І ОКОЛИЦЯ!

В четвер, 26-го березня 1981 року о год. 6:30 веч.

в Українськім Народнім Домі
142 Друга Авеню, НЮ ЙОРК, Н. Й., кім. ч. 22

відбудуться

РІЧНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

Окружного Комітету Відділів УНС МІСТА НЮ ЙОРКУ і ОКОЛИЦІ

До участи в яких запрошені Урядовці та Представники наступних Відділів:

4, 5, 6, 8, 16, 19, 69, 86, 88, 130, 158, 184, 194, 195, 200, 203, 204, 205, 211, 212, 256, 267, 293, 325, 327, 361, 433, 435, 450, 455, 457, 485 і 489

ПРОГРАМА ЗБОРІВ:

1. Відкриття.
2. Вибір Президії.
3. Прийняття протоколу попередніх Зборів.
4. Звіти з діяльности Окружного Комітету.
5. Дискусія над звітами.
6. Уділення абсолюторії Окружній Управі.
7. Вибір Окружної Управи та Контрольної Комісії
8. Устійнення та схвалення пляну праці на 1980 рік.
9. Доповіді ГОЛОВНИХ УРЯДОВЦІВ.
10. Різні справи.
11. Закриття зборів.

У зборах візьмуть участь

Члени Головного Уряду УНСоюзу

Закликаємо всіх Відділових урядовців, а також делегатів на 29-ту Конвенцію обов'язково взяти участь у цих зборах.

Також закликаємо всі Відділи вплатити свої вкладки до каси Окружного Комітету перед нарадами.

ЗА ОКРУЖНУ УПРАВУ:

д-р Іван Флис, почесний голова — **Микола Хоманчук**, голова
Василь Цюпа, касир — **Михайло Юзенів**, секретар

Загальні збори і вибір нової управи 28-го Відділу СУА

Загальні збори 28-го Відділу Союзу Українок Америки Нюарк-Ірвінгтон відбулися 1-го лютого цього року. Відкрила голова Відділу і привітала присутніх. Після прийняття порядку нарад вибрано президію зборів: Н. Чапленко, почесна голова; Л. Гладка, голова Окружної Управи — предсідниця зборів, І. Федів й І. Качмарська — секретарі.

Протокол з останніх зборів (у заступстві секретарки З. Воробець) прочитала Ю. Добош, після чого приступлено до звітів. Із звіту секретарки довідалися, що відбулось дев'ять ширших сходин, різдвяна зустріч і вісім засідань управи Відділу, який активно співпрацює з іншими відділами та бере участь у всіх громадських акціях. Фінансовий звіт подала А. Падковська, яка сказала, що джерелом прибутків Відділу були — членські вкладки, збірки, імпрези, спадщинні й банкові відсотки. Видатки — власні потреби Відділу, внески до Централі і Окружної Управи, запасовий і пресовий фонди „Нашого Життя", датки на Український Музей, Суспільну Опіку поза межами ЗСА. На кінець минулого року сальдо в касі Відділу — 2,377.72 доляра. Далі звітувала імпрезова референтка Т. Богданська. Відділ влаштував виставку картин мисткині з Канади І. Носик, з концертом; китайську льотерію; різдвяну зустріч. Референтуру культурно-освітню очолювала Н. Бігун. Щоб зацікавити громадянство та зактивізувати його до праці, Відділ влаштував вісім доповідів на різні теми: вечір, присвячений Галині Дідик; „Життя і музична спадщина С. Людкевича" — доповідач Г. Клим; „Збереження і символіка великодніх звичаїв"; „Вітаміни і дієта — цінні поради відносно здоров'я" — д-р М. Мирошниченко; „Українська мати"; „Спомин про композитора В. Івасюка"; „Митрополит Андрей Шептицький — апостол єдности" — ред. В. Качмар; „Різдво в Україні — колись і тепер". Пресова референтка Н. Загайкевич поінформувала про працю Відділу на сторінках преси. Опрацювала звіт із трьохрічної діяльности, який буде поміщено в Конвенційній книзі СУА 1981 р. Організаційна референтка М. Гординська поінформувала, що Відділ нараховує 112 членок; брав участь у Дні Союзянки; 6 членок входять до Окружної Управи. Відділ співпрацює з іншими відділами й організаціями. Ділянка Суспільної Опіки, це широке поле праці, спочиває в руках О. Гнатик і М. Дурбак, а С. Андрушків займалася стипендійною акцією. Відділ допомагав потребуючим, влаштовував збірки, вислав 20 коверток з ліками для родин стипендистів, придбав спонзорів для п'ятьох стипендій, вислав п'ять великих пачок з одягом та посилає закордон допомогу через Централю, відвідує зворих, дали поміч родині з 14-ма дітьми в Бразилії тощо. Праця господарських референток — Ю. Бортник, М. Боярської — була успішною, їм завдячуємо влаштування буфетів. Референтка зв'язків Л. Гладка поінформувала про її участь в етнічних фестивалях у всіх акціях Комітету оборони політичних в'язнів, є членом Управи Стейтової Ради УККА, справляє помилкові інформації про Україну (в пресі, радіо, телебаченні).Назакінчення звітувала голова Відділу О. Цяпка, яка подякувала членам Управи Відділу за співпрацю та за вирозумілість членкинь, яких єднає свідомість об'єднувати жінок нашої громади. Тому ми й осягнули те, про що звітували окремі референтки, — сказала вона, закінчуючи свій звіт, та склала щиру подяку заступниці О. Мусаковській і всім членкам, без гармонійної співпраці яких не можна було б мати таких успішних наслідків Відділу.

На прохання Л. Гладкої звіт доповнила заступниця голови О. Мусаковська, яка є душею Відділу та жертвенно працює для нього.

Контрольна комісія в складі — С. Андрушків, І. Небелюк, Є. Шпирка — перевела контролю діловодства та касової книги, ствердила зразковий порядок у їх веденні.

Предсідниця зборів Л. Гладка висловила признання і подяку від себе і Окружної Управи за пророблену працю. Жіноцтво веде перед, тож нехай ці осяги заохочують до дальшої праці.

Номінаційна комісія — у складі А. Падковська, З. Воробець, С. Андрушків — приготувала склад нової управи. Після уділення абсолюторії уступаючій управі А. Падковська прочитала листу управи на 1981 рік у такому складі: О. Цяпка — голова, О. Мусаковська, І. Небелюк — заступниці голови, З. Воробець — секретар, А. Падковська — касир, М. Гординська — організаційна референтка, Т. Богданська, А. Стоцько — імпрезові референтки, Л. Єднака — культурно-освітня референтка, О. Гнатик, М. Дурбак — референтки Суспільної Опіки, І. Федів — мистецька референтка, Л. Гладка — референтка зв'язків, І. Качмарська — пресова референтка, С. Ретько — бібліотекарка, М. Боярська, Ю. Бортник, П. Ляцко — господарські референтки, С. Андрушків, Н. Бігун, Є. Шпирка, Н. Загайкевич, Ю. Добош — Контрольна комісія. Новообрана голова, подякувавши приявним за участь, закрила збори.

І. Качмарська

Пам'яті Ярослава Менцінського

Дня 15-го січня цього року в Торонто, Канада, відійшов у вічність найстарший член численної родини Менцінських — Ярослав Менцінський.

Ярослав народився 10-го червня 1883 року в Фельштині, повіт Самбір, у родині о.Аполінарія і Марії з Пацлавських. Батько його о.Аполінарій Менцінський, парох Фельштина, був талановитим співаком, якого часто як соліста запрошували на українські імпрези і концерти у різних містах. Споріднений з родиною Ярослава і гостив в домі батьків Ярослава світової слави співак Модест Менцінський. Ранні роки життя Ярослава пройшли атмосфері музикальної священичої родини.

Початкову освіту Ярослав набув у Фельштині. Потім ходив до школи в Самборі, а з часом поступив до гімназії у Перемишлі. Щоб облегшити батькам, у яких було 12 дітей, Ярослав перейшов з гімназії до учительського семінара, по закінченні якого дістав посаду вчителя. Згодом він одружився з Стефанією здому Слободян, яка разом з ним учителювала.

З вибухом Першої світової війни австрійська влада покликала Ярослава до війська. На фронті він попав до московського полону. В Сибіру він перебув дев'ять років. По повороті з полону Ярослав зайнявся учительською працею. Зчасом став управителем народної школи в Стинаві Вижній, поблизу Сколього. Тут довгі роки присвятив вихованню бойківських дітей, а для місцевих селян став правдивим опікуном і дорадником у їхніх складних життєвих справах. З особливою відданістю він виховував свої три дочки, не шкодуючи ні труду, ні часу.

Друга світова війна принесла багато лиха Україні, але Ярослав залишився на своєму посту. Будучи погідної вдачі і високої особистої культури, він втішався прихильністю людей та давав собі раду у тяжкому положенні, особливо, коли мінялася влада. Після закінчення Другої світової війни Ярослав продовжував учительську працю, бо любив працювати для української молоді. Коли перейшов на емеритяря, жив у Стрию і потім в Зимній Воді, поблизу Львова, де померла йому дружина Стефанія. Його дочки Ліда Віра і Зіна не залишили його самітнім продовжувати своє життя. Завдяки їхнім старанням Ярослав виїхав до Канади, до нової і вільної країни. За кілька років він на 92-му році життя одержав громадянство Канади. Про цю незвичайну подію широко і з пошаною писала канадська преса, поміщуючи його світлину на першій сторінці.

У домі своєї дочки Віри і її чоловіка Ярослава Верганoвських Ярослав спокійно доживав віку, доглядаючи влітку бджілок. Майже до кінця життя Ярослав жваво цікавився подіями у світі, зокрема на українському ґрунті. Радо бував на українських імпрезах, а з численною родиною і приятелями у різних країнах утримував кореспонденцію.

Ярослав Менцінський не змарнував життя на своєму майже столітньому шляху. Своїм чесним, побожним і національно-свідомим життям він залишив приклад до наслідування для прийдешніх поколінь.

Орест Менцінський

ПОВІДОМЛЕННЯ Адміністрації „Свободи"

ПОВІДОМЛЯЄМО ВСІ ОРГАНІЗАЦІЇ І ПООДИНОКІ ОСОБИ,

ЩО АДМІНІСТРАЦІЯ НЕ БУДЕ ПОМІЩУВАТИ ЖАДНИХ ОГОЛОШЕНЬ

ЯКЩО ПОПЕРЕДНІ РАХУНКИ НЕ БУДУТЬ ВИРІВНАНІ.

Окремих листів в тій справі не будеться відписувати.